

JONN

Jonniiga on etapp lapse elus, mil lapsel hakkab välja kujunema oma **mina** ning ta üritab saavutada kontrolli end ümbritseva maailma üle.

Jonnihoog:

- on lühiajaline (1-2 minutit)
- intensiivne katkestus lapse kontaktis reaalsusega.
- Jonnihoogu ei planeeri laps ette,
- Jonnihoog ei ole tahtlik.
- Järeljonn on lapse püüe oma tahtmist läbi suruda jonnile sarnase käitumise abil.
- Järeljonn on lapse toimetulekustrateegia – tahtlik ja teadlik.

JONN

Jonni vallandajaks

- pettumus
- frustratsioon situatsioon
- lootused ei täitu.

JONNIGA TOIMETULEK

- Kui ümbrus on ohutu, on kõige targem laps üksi jätta. Ta vajab aega, rahu ja ruumi enda ümber.
- Kui jonnihoog tekib kohas, kus võib olla ohtlik maas viselda ja karjuda, on õigustatud lapse sülle võtmine ja ohutusse kohta viimine.
- Kui jonniv laps kahjustab ennast või asju/isikuid enda ümber, kasutada '*holding*' võtet – laps võetakse sülle seljaga enda poole ja hoitakse teda piisavalt kõvasti, et ta ei saaks kellelegi liiga teha, samas aga ei tohi ka laps haiget saada!

JONNIST ÜLESAAMINE

- Lapsele peab võimaldama hellust ja lähedust, anda talle tagasi tunne, et ta on armastatud ning temast hoolitakse.
- Elu peab jätkama sealt, kus see jonnihoo alguses pooleli jäi.

Lapsel ei tohi tekkida tunnet, et jonniga õnnestub saavutada oma tahtmist.

MIDA EI TOHI JONNI AJAL TEHA

- Jonnivat last karistada
- Jonniva lapsega pahandada
- Jonnivat last ähvardada
- Jonnivat last lohutada
- Jonnivale lapsele midagi pakkuda
- Lapse jonnieelsetele nõudmistele järele anda

KUIDAS JONNI ÄRA HOIDA

- Kontrolli, kas lapse põhivajadused on rahuldatud – nälg, janu, väsimus, külm, palav, tõbine.
- Anna piiratud võimalustega valikuid (Kas sa tahaksid käsi pesta minuga või üksi?)
- Hoiata ette (Viie minuti pärast on söök valmis, hakka juba tasapisi mängu lõpetama)
- Aruta keerukad olukorrad rahulikult läbi (‘Me läheme nüüd poodi Katile kingitust ostma. Temal on täna sünnipäev. Sulle me midagi ei osta, aga sa võid aidata valida ja mõelda, mis Katile meeldiks.’)
- Ole paindlik, kui ei ole just hädasti vaja sekkuda, siis ära seda tee. Pidev õiendamine ja keelamine vähendab keeldude mõju ja tekitab negatiivseid tundeid.

LAPSE TUNNUSTAMINE

Tunnustuseks sobib:

- Huvi üles näitamine
- Naeratus
- Füüsiline kontakt – kallistus, pai
- Suhtlemine

TUNNUSTUSEKS EI SOBI:

- Raha
- Asjad
- Maiustused
- Privileegid

JONN

Jonniealisele tekitab turvatunde:

- Kui talle on asetatud selged piirid (on asju, mida ta teab, et ta ei tohi ja kui ta katsetab, siis kogeb ta, et tõesti ei tohtinud).
- Kui asjad käivad rutiinide järgi (mänguasjad koristatakse alati enne söömist ära, vanaema joob piima alati täpilisest tassist jne.).
- Vanema sõna maksab (kui vanem millegi kohta ütleb, et seda tuleb teha, siis tõesti nii ongi ja tulebki teha, vaielda erilist mõtet pole).